

процесу, усунення тих прогалин у знаннях та уміннях дітей, що були виявлені під час перевірки та аналізу виконання завдань теоретичного та практичного туру олімпіади.

Про рівень методичної компетентності вчителів технологій за результатами навчання на курсах підвищення кваліфікації, на спецкурсі та участі в методичних заходах, професійних конкурсах можна зробити висновок на підставі того, як учителі вирішують професійні завдання, вільно володіють способами організації продуктивної діяльності дітей, організовують їхню проєктну, творчу діяльність, як моделюють освітній процес відповідно до інтересів та запитів здобувачів освіти.

Оскільки процес розвитку методичної компетентності вчителя, як і процес професійного зростання в цілому, має циклічний характер, то за результатами професійної рефлексії в учителя формується мотивація до нового циклу діяльності, яку він організовує відповідно до його індивідуальної освітньої траєкторії [5].

Література

1. Остапенко А. С. Розвиток методичної компетентності вчителів технологій в системі післядипломної освіти: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 – Українська інженерно-педагогічна академія. Харків, 2021. 298 с.
2. Остапенко А.С. Розвиток методичної компетентності вчителів технологій у системі післядипломної освіти: метод. реком./за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. Х.: КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», 2020. 36 с.
3. Навчальна програма «Технології». Рівень стандарту, академічний рівень. 10 – 11 класи. 2017.
4. Бобкова О.С. Інноваційні форми роботи з педагогічними кадрами в контексті оновлення змісту освіти: тези міжнар. наук.- практ. конф. (24-25 квітня 2012 р., м. Біла Церква) / за наук. ред. В.В. Олійника, Н.І. Клокар та ін. Біла Церква, 2012. с.146-147.
5. Остапенко А.С. Детермінанти розвитку методичної компетентності вчителів технологій в системі післядипломної освіти. Матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. *Modern science: problems and innovations*. Стокгольм, Швеція, 2020. С. 392 – 398.

Павленко О. І.

аспірантка

Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленко, м. Полтава

СУТНІСТЬ ТА ВИЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

В даний час відбуваються зміни в цілях і змісті освіти. Процес глобалізації і економічної інтеграції країн Європи, вступ України до Болонського процесу стали причиною переходу до нової освітньої парадигми, реалізації компетентнісного підходу до освіти, який має обґрунтування і в зарубіжній, і у вітчизняній педагогічній науці.

У різних публікаціях про проблеми реалізації компетентнісного підходу використовуються в якості ключових такі поняття як «компетентність» і «компетенція». У науковій літературі зустрічається синонімічне і диференційоване використання цих понять.

Комунікативна компетенція означає наявність «компетенції спілкування». Ця компетенція може бути усною, письмовою або навіть невербальною. Це інклюзивний термін, що стосується оволодіння мовою, а також навички користування мовою в реальних життєвих ситуаціях для задоволення комунікативних потреб.

На думку багатьох дослідників, мова є засобом спілкування, і вона містить чотири основні навички: слухати, говорити, читати та писати. Щоб засвоїти ці мовні навички, потрібно не лише вивчити граматичні правила, але практикувати такі навички, поки не звикне до всіх них [1].

Хаймс вважає, що знання про структуру мови та соціокультурні правила є важливими для засвоєння мови. Учень здобуває знання мови не лише як граматичну, а й відповідну. «Він або вона набуває компетенції щодо того, коли говорити, коли ні, і про що, з ким говорити,

коли, де, яким чином». Цим обговоренням Хаймс показує, що граматичні знання чи лінгвістичні знання в лінгвістичній теорії Хомського недостатні для пояснення компетентності дитини щодо задоволення комунікативних потреб [2].

На основі цього Хаймс доходить до того, що для розвитку теорії мови та мовного вжитку судження та здібності слід визнавати не лише в граматичності та прийнятності, як у моделі компетентності та діяльності Хомського, але на чотирьох рівнях. Він пропонує цю основу для інтеграції лінгвістичної теорії з теорією спілкування та культури; і підняв ці чотири запитання, на яких базується його структура: чи щось формально можливо; чи можливо щось здійснено завдяки наявним засобам реалізації; чи щось підходить стосовно контексту, в якому воно використовується та оцінюється; чи щось робилося, насправді виконувалось і що передбачає його виконання.

Канале та Суейн представили свою модель комунікативної компетентності, яка на сьогодні стала найпоширенішою для дослідників у цій галузі. Модель не була контрастом до моделі Хаймса, але, скоріше, є подальшим розвитком для неї. Цей розвиток у галузі комунікативної компетентності триває до сьогодні. Канале і Суейн вірять у важливість соціолінгвістичної роботи, яку Гаймс підкреслював у своїй моделі комунікативної компетентності. Їх модель підкреслила важливість граматики для ефективного спілкування. Це фізично здається на відміну від фрази Хаймса, що без правил використання мови правила граматики були б марними. Для Канале та Суейна «вивчення соціолінгвістичної компетентності є важливим для вивчення комунікативної компетентності, як і вивчення граматичної компетентності» [3].

Для визначення поняття «комунікативна компетентність» ми можемо заглибитися у два слова, що її складають, головним словом яких є слово «компетентність». Компетентність може бути описана як знання, здатність чи здатність, тоді як слово «комунікативний» має значення обміну або взаємодії. Отже, ми можемо сказати, що комунікативна компетентність - це не що інше, як «компетентність спілкуватися», тобто володіння здатністю, що дозволяє людині спілкуватися, щоб задовольнити комунікативні потреби [4].

Термін «комунікативна компетенція» вперше був використаний Деллом Хаймсом в 1966 р. У його лекції, виголошеній на конференції «Розвиток мови дітей із неблагополучними ситуаціями», потім він був опублікований як стаття під назвою «Про комунікативну компетентність» у 1972 р. та перевидана в 2001. Хаймс представив своє поняття «комунікативна компетентність» на відміну від розрізнення Хомського між компетентністю та ефективністю. Для Хомського компетентність є «ідеальним знанням мови мовцем і слухачем». Він стверджував, що у центрі уваги лінгвістичної теорії «характеристика абстрактних здібностей слухача, що говорить, які дозволяють йому виробляти граматично правильні речення» Хаймс зазначає, що комунікативна компетенція представляє не лише граматичну компетентність, а й соціолінгвістичну [5].

З дискусії вище ми дійшли висновку, що термін компетентність, як його використовував Хомський, дорівнює граматичній або лінгвістичній компетентності в моделі Хаймса, яка представляє лише одну частину комунікативної компетентності.

Література

1. Фідченко Е. В. Комунікативна дія в гуманітарному пізнанні: філософсько-методологічний аналіз: дис. ... канд. філос. наук. М., 2003. 244 с.
2. Teaching English for specific purposes is more effective when texts are specially written by teacher.
3. Theory in language teacher education (British Council ELT review series) / edited by Hugh Trappes-Lomax, Ian McGrath. Longman: Pearson Education Limited, 1999. 204 p.
4. Canale M. From communicative competence to communicative language pedagogy // Language and communication / edited by J. C. Richards, R. W. Schmidt. Longman, 1983. 276 p.
5. Шацкий, С.Т. Избранные педагогические сочинения: в 2 т. Текст. / С.Т. Шацкий // сост. Л.Н. Скаткин и др. / Вступ. статья Н.П. Кузина. М.: Педагогика, 1980. - Т. 1. - 304 с.